

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: JUDr. M. M., zastoupeného advokátem JUDr. Janem Žákem, Anny Letenské 7, Praha 2, proti žalované: **předsedkyně Krajského soudu v Ústí nad Labem**, Národního odboje 1274, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované o udělení výtky ze dne 17. 3. 2023, č. j. Spr-p 560/2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 12. 2024, čj. 15 A 17/2023-65,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalované byla stěžovateli udělena výtka podle § 88a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích a přísedících a státní správě soudů (*zákon o soudech a soudcích*) za nerespektování závazného právního názoru nadřízeného soudu ve třech blíže specifikovaných případech.

[2] Toto rozhodnutí žalobce (*stěžovatel*) napadl žalobou, kterou zamítl nyní napadeným rozsudkem krajský soud.

2. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů zakotvených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (s. ř. s.). Zejména namítá, že krajský soud převzal nesprávná skutková zjištění žalované.

[4] Ve věci vedené pod sp. zn. 17 C 11/2012 Nejvyšší soud vyslovil právní názor, že dojde-li k prodeji podniku žalovaného (Městská nemocnice v Litoměřicích) novému vlastníkovi (Nemocnice Litoměřice a.s.) a následně dojde k zániku prodávajícího, má soud

postupovat podle § 107, a nikoliv podle § 107a občanského soudního řádu (o. s. ř.). Skutkový stav se však zásadně změnil, neboť došlo k dalšímu prodeji podniku, když Nemocnice Litoměřice a.s. prodala podnik společnosti Krajská zdravotní, a.s., přičemž však nedošlo k zániku prodávajícího. Tato skutečnost vylučovala aplikaci závazného právního názoru Nejvyššího soudu. Nešlo tedy o nekonzistentnost rozhodování stěžovatele, nýbrž o změněnou skutkovou situaci.

[5] Ve věci vedené pod sp. zn. 12 C 309/2019 stěžovatel setrval i ve druhém rozhodnutí na závěru, že žalobce neunesl důkazní břemeno ke svému tvrzení o výši sjednané ceny dodávky zemního plynu (jediným důkazem byla totiž faktura, kterou však nelze prokázat výši sjednané ceny). Krajský soud prý však nekriticky převzal opačné tvrzení žalované.

[6] Stěžovatel dále namítá nesprávné právní posouzení důvodů, které vedly k vydání rozhodnutí žalované. Odvolací soud totiž nemůže zavázat soud nižšího stupně, aby porušil základní princip občanského soudního řízení (princip důkazního břemene), a popřít tak právo každého na soudní ochranu, když „*z prvostupňového soudce dělá robota dálkově řízeného vyšší instancí.*“ Je tak umožněno vynucovat a sankcionovat soudce bez ohledu na to, jaké jsou jeho důvody nerespektování závazného právního názoru, což je v rozporu i s rozhodnutím Nejvyššího správního soudu sp. zn. 16 Kss 7/2017. Odmítnou-li však žalovaná a krajský soud hodnotit správnost závazného právního názoru odvolacího soudu, pak nelze dospět k závěru, že nebyly dány důvody jeho neuposlechnutí. Postih soudce za „neposlušnost“ má být navíc výjimečný a má následovat teprve poté, co nevedou k nápravě jiné nástroje (např. odejmutí spisu, projednání). Stěžovatel v této souvislosti uvádí, že funkci soudce vykonává již 22 let, a věc proto neměla být „*bez předchozího varování*“ řešena hned formální výtkou.

[7] Stěžovatel tvrdí, že se ve věci vedené pod sp. zn. 12 C 340/2015 nemohl dopustit nerespektování závazného právního názoru odvolacího soudu, když (čtvrtým) rozsudkem zamítl žalobu ze dvou dalších důvodů, které zcela respektovaly právní názor odvolacího soudu; pouze s ním polemizoval odkazem na konkrétní judikaturu Nejvyššího soudu, která je prý s tímto právním názorem v rozporu. Úvahy stěžovatele totiž neměly žádný dopad na jeho rozhodnutí. „*Smyslem zákazu nerespektování závazného právního názoru totiž není ochrana vyšší soudní instance před jakoukoli polemikou, bez níž by vůbec nebyl možný vývoj judikatury, ale pouze zajištění práv účastníků na projednání a rozhodnutí věci.*“ Stěžovatel tedy respektoval (byť s výhradami) uložené povinnosti (včetně provedení výsledku svědkyně) a pouze vedl „*pro rozhodnutí bezvýznamnou polemiku se závazným právním názorem*“.

[8] Stěžovatel označuje napadený rozsudek také za nepřezkoumatelný a vnitřně rozporný. Vylučuje-li totiž krajský soud zkoumání správnosti a zákonnosti závazných právních názorů, které měl stěžovatel respektovat, pak nemůže uzavřít, že postupem podle takového názoru by nedošlo ke zjevnému rozporu se samou podstatou role soudce v ústavním systému. Možnost soudního přezkumu uložené výtky by se tak stala čistě hypotetickou.

[9] Žalovaná ve vyjádření s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 16 Kss 2/2019 uvedla, že rolí soudce soudu I. stupně je též respektovat právní názor instančně nadřízených soudů (jde o „*institucionální pravdu*“), protože v opačném případě by byl rozbíjen hierarchický soudní systém a jeho legitimita. V nyní posuzovaném případě

pokračování

nebyly dány důvody, pro které by stěžovatel nemusel respektovat právní názory odvolacího soudu, neboť nebyly obsoletní či zjevně nezákonné.

[10] K věci vedené pod sp. zn. 17 C 11/2012 žalovaná uvedla, že po vydání kasačního usnesení Nejvyššího soudu nedošlo k zásadní změně skutkového stavu, neboť původní žalovaná (Městská nemocnice v Litoměřicích, příspěvková organizace) zanikla a ztratila tak způsobilost být účastníkem řízení. Bylo proto nutno podle § 107 o. s. ř. rozhodnout o tom, kdo se stane procesním nástupcem. Skutečnost, že došlo k dalšímu prodeji závodu, nebyla podstatná. Stěžovatel také přehlíží, že i poté, co Nemocnice Litoměřice a.s. zanikla, zrušil odvolací soud usnesení stěžovatele s tím, že je třeba rozhodnout o procesním nástupnictví podle § 107 o. s. ř. Není ani pravda, že by stěžovatel vstoupil do právní polemiky s Nejvyšším soudem a že by přdestřel konkurující úvahy založené na zásadní změně skutkových okolností.

[11] Ohledně unesení důkazního břemene ve věci vedené pod sp. zn. 12 C 309/2019 žalovaná uvádí, že stěžovatel polemizuje s rozhodnutím odvolacího soudu. Úkolem žalované jako orgánu dohledu a krajského soudu však nebylo hodnotit správnost závěru nadřízeného soudu, nýbrž to, zda stěžovatel respektoval závazný právní názor.

[12] Konečně k polemice stěžovatele s odvolacím soudem ve věci vedené pod sp. zn. 12 C 340/2015 poukazuje žalovaná na jasný závěr, podle kterého *„odvolací soud při respektování principu autonomie vůle smluvních stran, vycházejí z platné hmotněprávní úpravy soukromoprávních vztahů, je přesvědčen o určitosti a srozumitelnosti posuzované smlouvy, a tedy i její platnosti.“* Tento závěr stěžovatel nerespektoval ani ve svém čtvrtém zamítavém rozsudku.

[13] Žalovaná navrhuje kasační stížnost zamítnout a dodává, že stěžovatel úmyslně a opakovaně nerespektoval závazné právní názory nadřízených soudů a rovněž toto řízení ukazuje, že neprošel žádnou sebereflexí.

3. Vlastní posouzení NSS

[14] Stěžovatel uplatnil tři kasační důvody [§ 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.]. S ohledem na podstatu stížnostní argumentace však nedává rozumný smysl pojednat o těchto důvodech odděleně, protože v nyní rozhodované věci jsou obsahově propojeny. Jakkoliv je totiž například pravda, že z povahy věci může Nejvyšší správní soud pouze u přezkoumatelného rozhodnutí krajského soudu posoudit důvodnost námitky, která se týká jeho tvrzené nezákonnosti a vad správního řízení, v této věci spatřuje stěžovatel nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku právě v tom, že se krajský soud nezabýval správností závazného právního názoru odvolacího soudu. Otázka, zda tak ale krajský soud měl (resp. musel) učinit, je však již otázkou správnosti posouzení relevantní právní otázky, tzn. jak má krajský soud postupovat při přezkumu uloženého disciplinárního (nikoliv kárného, srov. např. rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2010, č. j. 13 Kss 2/2010 - 87) opatření (výtky).

[15] Nejvyšší správní soud vycházel při hodnocení nyní posuzovaného případu z následujících obecných úvah, podložených dosavadní (zejména kárnou) judikaturou:

- a) Základním atributem funkce soudce je jeho nezávislost a nestrannost (čl. 82 odst. 1 Ústavy České republiky). Proto také je obsahem slibu soudce věta: *„Slibuji na svou*

čest a svědomí, že se budu řídit právním řádem České republiky, že jej budu vykládat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a že v souladu s ním budu rozhodovat nezávisle, nestranně a spravedlivě“ (§ 62 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). Na jiném místě stejný zákon zdůrazňuje vázanost soudce (pouze) zákonem (§ 79 odst. 1).

- b) Podmínkou výkonu funkce soudce je také jeho odbornost. Právě z tohoto důvodu jsou odborné nároky na funkce soudce značné (§ 60 odst. 3 cit. zákona) a současně se předpokládá, že „soudce nese odpovědnost za svou odbornou úroveň při výkonu soudcovské funkce“ (§ 82 odst. 1 cit. zákona). Podle stejné logiky je soudce povinen dbát o prohlubování svých odborných právních a dalších znalostí potřebných pro řádný výkon funkce soudce (odst. 2). Jinými slovy vyjádřeno, okamžikem jmenování do funkce soudce nemá „vyhráno“, nýbrž musí s ohledem na neustále se měnící právní řád i společenský a technologický vývoj dbát na to, aby i po celou dobu výkonu své funkce dokázal přiměřeně reagovat na „výzvy doby“.
- c) Podle ustálené judikatury kárných senátů Nejvyššího správního soudu platí, že vydání nezákonného rozhodnutí, odůvodněné jiným právním názorem, může představovat důvod pro zahájení kárného řízení s příslušným soudcem pro kárné provinění dle § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, v zásadě pouze tehdy, pokud je z okolností případu patrné, že buď (1.) bylo porušeno jednoznačné znění aplikované právní normy, anebo (2.) nebylo respektováno rušící rozhodnutí výše postaveného soudu v konkrétní věci či (3.) existuje jednotná a ustálená judikatura nejvyšších soudů, kterou daný soudce odmítl akceptovat bez toho, aby svůj odlišný právní názor podepřel komplexní, racionální a transparentní konkurující argumentací (rozhodnutí kárného senátu ze dne 22. 3. 2013, čj. 16 Kss 6/2012 - 114). Nerespektování závazného právního názoru srozumitelně formulovaného a vysloveného odvolacím soudem ve zrušujícím rozhodnutí totiž může vyvolat pochybnosti o správném fungování soudnictví jak uvnitř soudů, tak především navenek, a je schopno narušit důstojnost soudcovské funkce nebo ohrozit důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů (rozhodnutí kárného senátu ze dne 10. 5. 2011, čj. 13 Kss 11/2010 - 51).

[16] Lze tak učinit dílčí závěr, že soudce se při výkonu funkce pohybuje na určité pomyslné škále mezi povinnostmi rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, podepřeného jeho odborností, a současně je povinen respektovat hierarchickou strukturu soudní soustavy. Netřeba zastírat, že v některých případech se v důsledku tohoto postavení může ocitnout ve velkém napětí. Právě taková situace zjevně nastala v nyní posuzovaném případě.

[17] Podle § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích „*kárným proviněním soudce je zaviněné porušení povinností soudce, jakož i zaviněné chování nebo jednání, jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů.*“ Podle § 88a stejného zákona „*drobné nedostatky v práci nebo drobné poklesky v chování může orgán státní správy soudů, který je oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení, vyřídit tím, že je soudci [...] vytkne, je-li to postačující.*“

[18] Stěžovatel v případech, které se staly předmětem hodnocení v tomto řízení, rozhodoval jako samosoudce (předseda senátu) v prvním stupni podle občanského soudního řádu. Podle jeho § 226 odst. 1 platí, že „*bylo-li rozhodnutí zrušeno a byla-li věc vrácena k dalšímu řízení, je soud prvního stupně vázán právním názorem odvolacího soudu.*“

pokračování

[19] Z uvedeného je zřejmé, že je povinností soudce prvního stupně postupovat podle právního názoru odvolacího soudu. Jak již bylo zmíněno výše, porušení této povinnosti za předpokladu, že právní názor odvolacího soudu byl ve zrušujícím rozhodnutí vyjádřen dostatečně jednoznačně, srozumitelně a nepodmíněně, může být podle okolností zaviněným porušením povinnosti soudce podle § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, přičemž může ohrozit důvěru v řádné rozhodování soudů, zejména důvěru v jeho odbornost, spravedlivost a nestrannost. O tom panuje v judikatuře kárných senátů obecná shoda (viz např. rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2018, č. j. 16 Kss 7/2017 - 223). Dojde-li k porušení této povinnosti dosahujícímu nižší intenzity, je namístě postup podle § 88a zákona o soudech a soudcích.

[20] Nejvyšší správní soud v opakovaně zmiňovaném rozhodnutí sp. zn. 16 Kss 2/2019 (body 38 a 39) uvedl, že justiční systém je postaven na principech institucionální a zejména procesní hierarchie. Systém má podobu stupňovité pyramidy, jejíž vrchol má poslední slovo. Jeho instančně nižší články jsou zásadně vázány v dané konkrétní věci právním názorem instančně vyššího článku. *„Smyslem a účelem procesní hierarchie v justičním systému je to, aby produkoval pokud možno přesvědčivé, předvídatelné a jednoznačné výstupy, tedy rozhodnutí v konkrétních věcech, z nichž některá působí i jako precedenty do budoucna. Je nepochybné, že vyšší instance nemusí mít vždy objektivně nejlepší právní názor a že bez toho, aby se v rámci hierarchického systému střetly konkurující si přístupy k právu a právní názory, není možné docílit vývoje (a snad i „pokroku“) ani v oblasti práva. Právní názor v konkrétní věci tedy může v rámci putování této věci instancemi doznat změny. Musí se tak však díť způsobu procesně předvídanými a tak, že každý z článků instančního systému respektuje svou roli v něm.“* Rolí prvostupňového soudce je mimo jiné v konkrétním případě respektovat právní názor odvolacího soudu (příp. dalších instančně nadřazených soudů). Pokud by tak nečinil, třeba i z důvodů, jež mohou být nezaujatým vnějším pozorovatelem považovány za rozumné (byť nikoli nezbytně správné), rozbíjel by hierarchický systém soudního nalézání práva a s ním i jeho legitimitu. *„Soudní systém instančním postupem bledá „institucionální pravdu“, nikoli jakousi „Pravdu s velkým P“, která je mimo dějiny.“*

[21] Lapidárně vyjádřeno, právní názor instančně výše postaveného soudu musí být respektován nikoliv proto, že na něm snad působí chytřejší či vzdělanější soudci, kteří se nikdy nemýlí, nýbrž pouze a jedinečně proto, že se jedná o soud nadřazený. Důvod pro tuto „poslušnost“ tedy neplyne z jakési intelektuální nadřazenosti nebo větší životní a praktické zkušenosti soudců soudů vyšších stupňů, nýbrž výhradně z nutnosti zachování hierarchického soudního systému – nic více, ale ani nic méně.

[22] V nyní posuzované věci je vhodné také uvést, že stěžovatel nebyl za svoje jednání postižen kárným opatřením, protože s ním žalovaná (ani jiný k tomu oprávněný subjekt) ani nezahájila kárné řízení. Uložená výtka představuje „pouze“ disciplinární a značně neformální opatření a svojí povahou zasahuje právní sféru stěžovatele minimálně (slovy zákona: jde o postih za *drobné nedostatky v práci*), což samozřejmě neznamená, že není soudně přezkoumatelná jako správní rozhodnutí. *„Výtka stojí svou povahou někde uprostřed tří možných opatření, jimiž disponuje příslušný dohledový orgán po zjištění porušení profesních povinností dotčené osoby. Jde o opatření v obecném smyslu tohoto slova, rozumíme-li jím reakci na jakékoliv porušení povinností příslušníka dané profese zakládající jeho odpovědnost. Účelem výtky je možnost flexibilně postihnout takové nedostatky a poklesky, jež svojí menší závažností neodůvodňují zahájení kárného řízení. Nutno zdůraznit, že mezi bezvadným plněním povinností příslušníka profese a takovým porušením, které naplní znaky kárného provinění,*

existuje poměrně široká „šedá“ zóna, kterou nelze vymezit ani nějakým výčtem konkrétních situací, ani stanovením „mantinelů“ ji ohraničujících. V ní se nachází prostor pro udělení výtky, nedostačují-li reakce jemnější či měkčí“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016 - 41, bod 55).

[23] Námitka stěžovatele, že postih soudce za „neposlušnost“ má být výjimečný a má následovat teprve poté, co k nápravě nevedou jiné nástroje, je proto nepřipadná, a to hned z několika důvodů. Předně, v případech, ve kterých bylo zjištěno pochybení stěžovatele, došlo k opakovanému zrušení jeho rozhodnutí odvolacím soudem, přičemž odvolací soud vždy zdůraznil povinnost respektovat jeho závazný právní názor. Nejednalo se proto o případ jediný, kdy by uloženou výtku stěžovatel skutečně mohl považovat za překvapivou. Dále, uložená výtky nepředstavuje opatření, které by citelně zasahovalo osobní a právní sféru stěžovatele. Jak bylo totiž právě zmíněno, nejde ani o kárné opatření, nýbrž o opatření disciplinární a veskrze neformální. Konečně, z obsahu spisu a napadeného rozsudku se podává, že stěžovatel byl informován o výhradách k jeho práci ze strany žalované, dne 1. 3. 2023 proběhlo ústní jednání, v jehož průběhu se stěžovatel mohl vyjádřit ke zprávě o provedené kontrole spisů a bylo mu řádně vysvětleno, v čem spočívalo jeho pochybení. Ani tato námitka proto není důvodná.

[24] Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že se stěžovatel mylí, domnívá-li se, že úkolem krajského soudu bylo přezkoumat a hodnotit *správnost* závazných právních názorů odvolacího soudu. To skutečně není a ani být nemůže úkolem rozhodování správních soudů (a není to ani úkolem kárných senátů v řízeních o kárných žalobách podaných proti soudcům). Referenčním rámcem, ve kterém se odehrává toto řízení, je totiž pouze a jediné respektování instanční hierarchie soudů. Jednoduše vyjádřeno: úkolem správního soudu není hodnotit, který ze soudů postupoval procesně správně a rozhodl v souladu s hmotným právem, nýbrž to, zda stěžovatel skutečně porušil svoji povinnost vázanosti právním názorem odvolacího soudu.

[25] Jak se přitom podává ze shora uvedeného, z této odpovědnosti se lze „vyvinut“ pouze výjimečně například tím, že se soudce pokusí instančně nadřízený soud ještě jednou přesvědčit o správnosti jím zvoleného postupu a argumentace, poukáže na judikaturu vyšších či mezinárodních soudů anebo nabídne odlišný pohled na řešenou věc s nadějí či přesvědčením, že takto odlišně pojaté řešení může být pro instančně nadřízený soud přijatelné. Zcela nepřipustné je však setrvávání soudu na svém názoru a ignorování (třeba i opakovaně) názoru soudu odvolacího. Takovýto postoj je totiž v příkrém rozporu s instančním systémem soudní moci a ve svém důsledku narušuje její autoritu. Jak k tomu uvedl Ústavní soud (nález sp. zn. II. ÚS 2766/14 ze dne 1. 12. 2015), „výkon soudní moci musí být veden dominantním zájmem na ochraně základních práv a svobod (čl. 4 Ústavy). Soudnictví představuje jednu ze složek státní moci a její vykonavatelé musí mít neustále na zřeteli, že činí službu ve prospěch společnosti. Musí se proto v maximální možné míře oprostít od osobních zájmů a vyvarovat se snahy prosazovat svoje názory z jiných důvodů, než kterými jsou snaha o co možná nejspravedlivější rozhodnutí dané věci. V rámci dvouinstančního soudního řízení je proto úkolem soudu vyšší instance prosazovat jím zastávané řešení rozhodovaných případů silou přesvědčivosti, pečlivosti a skutkové podloženosti argumentace. Soudce nalézacího soudu si zase musí být vědom, že je povinen respektovat právní názory odvolacího soudu, jelikož v opačném případě by se účastníci řízení stávali faktickými rukojmími jeho osobních ambicí. Jakkoliv proto na straně jedné soudce nalézacího soudu má mít možnost přesvědčit výše postavený soud o opodstatněnosti

pokračování

svých skutkových zjištění a právních závěrů, nelze připustit, aby tato jeho snaha vedla k bezdůvodnému prodlužování celého řízení.“

[26] Ke konkrétním řízením, ve kterých žalovaná zjistila nerespektování závazného právního názoru odvolacího soudu (resp. Nejvyššího soudu), konstatuje Nejvyšší správní soud následující.

[27] Ve věci vedené u Okresního soudu v Litoměřicích pod *sp. zn. 17 C 11/2012* spočívalo pochybení stěžovatele v tom, že nerespektoval právní závěr Nejvyššího soudu a nerozhodl o nástupnictví podle § 107 o. s. ř., nýbrž podle § 107a o. s. ř., čímž došlo k více než půlročnímu průtahy v řízení. Nejvyšší soud totiž usnesením ze dne 18. 1. 2022, č. j. 25 Cdo 726/2021 - 289, rozhodl o tom, že se má postupovat podle § 107 o. s. ř., a upozornil na vázanost tímto právním názorem, nicméně tento pokyn stěžovatel nerespektoval a postupoval dle § 107a o. s. ř. Proto jeho usnesení následně zrušil odvolací soud. Došlo tak ke shora popsané situaci, kdy stěžovatel nerespektoval závazný právní názor vyššího soudu, který byl vyjádřen srozumitelně a jednoznačně. Z obsahu jeho usnesení, které v této věci vydal, přitom neplyne, že by hodlal s právním názorem Nejvyššího soudu vést věcnou polemiku a že by se snažil svůj právní názor obhájit (např. změnou skutkové situace) tak, jak je uvedeno shora. Pouze v tomto případě by jeho jednání mohlo obstát: bylo by z něj totiž zřejmé, že si skutečně stál za svým právním názorem a snažil se o jeho správnosti přesvědčit i výše postavené soudy. Jak však správně konstatoval v nyní napadeném rozsudku krajský soud, nic takového nelze v daném případě dovodit, o čemž svědčí ostatně rovněž okolnost, že stěžovatel následně rozhodl podle § 107 o. s. ř., byť nyní v kasační stížnosti tvrdí, že takovýto postup byl vyloučen.

[28] Argumentace stěžovatele je ohledně tohoto skutku ostatně značně nekonzistentní a velmi nepřesvědčivá. Poukazuje-li totiž stěžovatel v kasační stížnosti, že došlo ke změně skutkové situace a nebylo proto možno postupovat podle právního názoru Nejvyššího soudu, podává se z obsahu žaloby podané dne 11. 5. 2023, že svoji obhajobu založil tehdy především na tom, že se uvedeného jednání nedopustil úmyslně, že daný problém byl neobvykle složitý a výjimečný, nacházel se v rozhodné době ve velkém časovém stresu a pracovním vytížení, neboť se krátce předtím stal místopředsedou soudu a musel se proto seznamovat s novými agendami a že „*pod vlivem předchozí praxe a v jistém zmatení nejspíš aplikoval nepřilehavou právní úpravu*“. Jinými slovy řečeno, z obsahu žaloby je dostatečně patrné, že jeho procesní postup v dané věci nebyl dán přesvědčením o jeho správnosti, resp. změněnými skutkovými okolnostmi případu, nýbrž stěžovatel sám připustil pochybení.

[29] Ve věci vedené u Okresního soudu v Litoměřicích pod *sp. zn. 12 C 309/2019* okresní soud (stěžovatel rozhodoval jako samosoudce) zamítl podanou žalobu pro neunesení důkazního břemene. Krajský soud ve zrušovacím rozsudku konstatoval vadu řízení spočívající v porušení zásady projednací, kontradiktornosti řízení a rovnosti stran. Stěžovatel následně žalobu opět zamítl a tento jeho druhý rozsudek krajský soud změnil a žalobě vyhověl. Přitom konstatoval, že okresní soud nerespektoval jeho dříve vyslovený závazný právní názor. Krajský soud proto v nyní napadeném rozsudku zcela správně uvedl, že stěžovatel nerespektoval závazný právní názor, který odvolací soud vyjádřil jasně, srozumitelně a pochopitelně. Tento závěr pokládá zdejší soud s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem daného případu za zcela logický a odpovídající dané situaci. Stěžovatel se přitom mýlí, podsouvá-li žalované, že ze soudce soudu I. stupně dělá „*robota dálkově řízeného vyšší instancí*“. Jak se totiž podává ze shora uvedeného, soud I. stupně

se za určitých okolností může pokusit přesvědčit odvolací soud o správnosti svojí argumentace. Musí tak ale učinit přesvědčivým způsobem, nikoliv pouhým odmítnutím, popř. neuposlechnutím závazného právního názoru soudu vyššího stupně.

[30] V nyní posuzované věci krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku velmi podrobně popsal skutkové a právní okolnosti věci vedené u Okresního soudu v Litoměřicích pod *sp. zn. 12 C 340/2015* a zejména zdůraznil, že právní názor odvolacího soudu byl jednoznačně a srozumitelně vyjádřen. Podstata sporu se týkala hodnocení konkrétní smlouvy (její určitosti, srozumitelnosti a platnosti) a odvolací soud jasně vyložil, proč tuto smlouvu považuje za platnou a mělo být podle ní plněno. Okresní soud v Litoměřicích v této věci vydal postupně 4 zamítavé rozsudky, přičemž první 3 zrušil odvolací soud a v posledním případě rozsudek stěžovatele změnil, tzn. vyhověl žalobě, přiznal náhradu nákladů řízení a okresnímu soudu vytkl opakované nedodržování závazných právních názorů odvolacího soudu. V podrobnostech Nejvyšší správní soud odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu (body 61 a násl.), přičemž plně přisvědčuje závěru, že jeho úkolem nebylo hodnotit, který z obou soudů měl v daném případě pravdu, nýbrž zda stěžovatel respektoval závazný právní názor odvolacího soudu, přičemž závěr o nerespektování vysvětlil zcela dostatečným a přesvědčivým způsobem. Za podstatnou považuje zdejší soud rovněž okolnost, že se stěžovatel nesnažil překonat argumentaci odvolacího soudu argumentací vlastní, kterou by bylo lze považovat za důkladnou a přesvědčivou. Ve skutečnosti totiž pouze vyslovil nesouhlas s právním názorem odvolacího soudu, přičemž se zaštitil odkazem na obecně formulovaný názor Nejvyššího soudu, podle kterého je nutné, aby projev vůle nevzbuzoval důvodné pochybnosti o jeho obsahu. Takovéto tvrzení zjevně nelze považovat za sofistikovaný dialog s instančně nadřízeným soudem; navíc za situace, kdy závazný právní názor odvolacího soudu stěžovatel nerespektoval opakovaně. V takovém případě skutečně dochází k ohrožení důvěry účastníků řízení a veřejnosti v nezávislé a nestranné rozhodování soudů v přiměřených lhůtách bez zbytečných průtahů (§ 79 odst. 1 zákona o soudech a soudcích).

[31] Lze tak shrnout, že podstata kasační stížnosti opakuje námitky, které již dostatečně vypořádal v napadeném rozsudku krajský soud a Nejvyšší správní soud se s jeho závěry plně ztotožňuje. Kasační stížnost není důvodná, protože stěžovatel opakovaně nerespektoval závazný právní názor odvolacího soudu a toto jeho jednání bylo v kontextu shora popsanych okolností způsobilé ohrozit důvěru v odborné a spravedlivé rozhodování soudů; zejména všechna tři řízení trvala podstatně delší dobu, než by tomu bylo při respektování závazného právního názoru odvolacího soudu.

4. Závěr

[32] Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud žalobu stěžovatele zamítl zcela v souladu se zákonnou úpravou a ustálenou judikaturou. Protože kasační stížnost stěžovatele zdejší soud neshledal důvodnou, podle § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

[33] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v posuzované věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalované, která byla ve věci úspěšná, žádné náklady nad rámec její úřední činnosti nevznikly, a navíc výslovně uvedla, že se náhrady nákladů řízení vzdává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

10 As 284/2024 - 44

V Brně dne 21. února 2025

Vojtěch Šimíček
předseda senátu